

Operationer, som man tillader sig at foretage for at udfinde den, saa maae disse Betænklichkeiten dog ganske falde bort; naar man blot vil sammenligne Tilstanden til visse forskjellige Tidspunkter med hinanden. Thi i saa Fald kan man vel nok i Almindelighed gaae ud fra, selv om man f. Ex. undlader at tage Hensyn til Kanoner og Søforter, at Resultatet vil stille sig omtrent paa samme Maade til de forskjellige Tidspunkter; thi Staten er jo dog omtrent paa samme Maade til de forskjellige Tider i den Nødvendighed at maatte have sliige Giendele. Jeg vil altsaa kun anstille en saadan Sammenstilling. Jeg troer, at der derved maa kunne kastes et Lys over Forholdene, som jeg ikke antager let vil kunne erholdes paa anden Maade, idetmindste ikke saa godt. Jeg vil følgerigt forsøge paa, gaaende ud fra visse bestemte Punkter — og, jeg behøver ikke at tilføie, fra det, som jeg antager for det ene Nette —, at foretage en Formuesopgjørelse gjennem en Række af Aar, for derigjennem at komme til at see, hvorledes vor finansielle Tilstand, Sagen betragtet fra denne Side, har forandret sig i en længere Arrække. Jeg maa imidlertid gjøre det i den allerførste Rørdhed, og jeg vil navnlig ikke være istand til fuldstændigt at gjøre Rede for hver Enkeltthed; dette vilde nemlig fordrø en saa stor Tidsanvendelse og være noget i den Grad Piinligt og Kjedsommeligt at gjøre til Gjenstand for et Foredrag, at jeg aldeles ikke vilde vove at opfordre ærede Medlemmer til en Opmærksomhed som den, der nødvendigviis da maatte lægges Beslag paa. — Det Arbeide, hvoraf jeg altsaa nu væsentligt vil meddele Resultatet her, er et Arbeide, som slet ikke er blevet udført for at anvendes ved denne Leilighed; men som jeg har udført til eget Brug paa et tidligere Tidspunkt. Jeg bemærker først, at den største Factor, der maa komme i Betragtning, er Statsgjældens Størrelse, men at fra denne da maa drages det, som er det virkelige og ligefremme Activ ligeoverfor dette store Passiv, nemlig den egentlige Activmasse, hvorved jeg ikke blot forstaaer Reservecapitalen, men ogsaa de i strengere Betydning saakaldte Statsactiver, der i Finanslovene staae i samme Paragraph som Reservecapitalen ved Siden af

derne, ligesom der naturligviis ogsaa maa drages de tilstedeværende rede Penge og Kassebeholdningerne. Man kan altsaa sige, at den simpleste Maade at faae Resultatet frem paa, er paa den ene Side at tage Statsgjælden og paa den anden Side Reservecapitalen, Activerne og Kassebeholdningerne, dernæst at lægge disse tre sidste Poster sammen og saa trække dem fra Statsgjælden, hvorved man bestoværende altid vil være sikker paa at finde et Minus eller en Overvægt af Passiver; hvad der kommer ud som Resultatet, vil altsaa altid være en Overvægt af Gjælden, der ikke dækkes ved hine Activposter, og som altsaa fremstaaer som det endelige Deficit. Vil man nu foretage en saadan Beregning for en længere Arrække, da vil det være nødvendigt nøiagtigt at bruge den samme Postering hele Arrækken igjennem, og Forholdet maa heelt igjennem være væsentlig usforandret; thi, har man til en Tid regnet med til Reservecapitalen, hvad man til en anden ikke regnede med dertil, har man paa en Tid regnet med til Activerne, hvad man paa en anden Tid udelukkede fra Activerne, eller har man paa en Tid regnet med til Gjælden, hvad man paa en anden Tid ikke regnede med dertil, saa forrykkes det hele Billede. Det er nu bestoværende ikke saa, at man vil være istand til paa den simple Maade, som jeg nys tillod mig at angive, ved Hjælp af Statsregnskaberne at opgjøre et saadant Resultat; thi der er foregaaet saadanne Forandringer, saadanne mere eller mindre gennemgribende Forandringer i disse, at der, hvis man umiddelbart vilde foretage Beregningen paa den angivne Maade, vilde fremkomme et aldeles vildelevende og forkeert Billede. Jeg skal blot fremhæve eet Moment: Vi have ved vore seneste Finanslove vedtaget at tilintetgjøre hele Dresunds-fonden; denne Fond er heelt forsvunden, og, hvad der var det Giendommelige ved den, er gaaet op i og bleven en integrerende Bestanddeel af vore Activer. Men dette var ikke Tilfældet tidligere. Da Dresunds-fonden afløstes, ønskede man oprindeligt at bevare denne Fond som et Equivalent for den afløste Told. De forskjellige Hensyn, som derved gjorde sig gjældende, skal jeg lade ganske urørte. Man beholdt Fonden som et Minde om Tolden, som et Bidrag til